

Spirit of Bosnia / Duh Bosne

An International, Interdisciplinary, Bilingual, Online Journal

Međunarodni, interdisciplinarni, dvojezični, online časopis

Autentičnost Bosne

Keith Doubt

Problem sa kojim se Bosanci danas suočavaju jeste tvrdnja njenih neprijatelja da Bosna nema jedinstveno kulturno naslijeđe. Ova pogrešna teza tvrdi da, budući da je Bosna mit, ona nema podlogu na kojoj može da bude država. Dejtonski mirovni sporazum je 1995. godine ostavio Bosnu i Hercegovinu u svojevrsnom limbu. S jedne strane, Dejtonski sporazum reafirmira Bosnu i Hercegovinu kao međunarodno priznatu i suverenu državu, jedinstvenu cjelinu. S druge strane, taj isti sporazum po prvi put u njenoj istoriji dijeli Bosnu i Hercegovinu na dvije entitetske cjeline: Federaciju i entitet nazvan Republika Srpska. Dejtonski mirovni sporazum jeste zaustavio rat, ali nijedna strana nije odnijela pobjedu – niti ona za ujedinjenu Bosnu i Hercegovinu, kao ni ona za podijeljenu državu. Rat, dakle, na određeni način, i dalje traje.

Rat u Bosni bio je rat između dva suprotstavljena poimanja autentičnosti. Teorija sovjetskog književnog teoretičara Mihaila Bakhtina (1895-1975) o monologu naspram dijaloga, odnosno o autentičnosti, korisna je ne samo kao dio književne kritike. Ona je korisna i za razumijevanje političkih procesa u društvu. Nacionalizam favorizira monolog kao autentičnost.

Monolog je svršena stvar i on je gluh je za odgovor drugog, ne očekuje ga, i ne pridaje mu nikakvu odlučujuću snagu. Monolog funkcioniše bez prisustva drugog i time u određenoj mjeri materijalizira sveukupnu stvarnost. Monolog pretenduje da bude posljednja riječ. On guši glas koji predstavlja druge i time i njih same. (Bakhtin, prema Dentithu 1984, 292-93).

Zagovornici nacionalizma tvrde da samo njihov monološki diskurs „vrijedi.“ Postoji jedan glas koji tvrdi da je jedini autentičan.

Simon Dentith piše: „Dijalog polifonijskog romana je autentičan samo ukoliko predstavlja angažman u kojem se, na različite načine, diskursi sebe samoga i onog drugog međusobno prožimaju“ (Dentith 1995, 42). Osnovna karakteristika bosanskog naslijeđa bio je upravo njegov polifonijski karakter. Diskursi u Bosni prožimali su jedni druge kao u dijalogu polifonijskog romana. Oni koji vjeruju u dijalog i polifono društvo smatraju da autentičnost postoji samo kada su različiti glasovi međusobno angažirani. Bakhtin to ovako objašnjava:

Život je po svojoj prirodi dijaloški. Živjeti znači učestvovati u dijalogu, postavljati pitanja, slušati, odgovarati, slagati se i tako dalje... taj diskurs ulazi u dijalošku strukturu ljudskog života, u svjetski simpozij (Bakhtin, prema Dentithu 1984, 293).

Rat u Bosni pokrenut je upravo da bi se rasplele niti koje su ove diskurse međusobno prožimale. Tragično je što se rat koji se vodio u Bosni i Hercegovini između dvije suprotstavljene ideje

autentičnosti danas ponavlja u drugim dijelovima svijeta –i u Sjedinjenim Američkim Državama.

Literatura

Dentith, Simon. 1995. *Bakhtinian Thought: An Introductory Reader*. Routledge.

Prevod: Esma Hadžiselimović

The preceding text is copyright of the author and/or translator and is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs 3.0 Unported License.